
SAMMENDRAG

Kvinne diskriminert og trakassert ved treningssenter grunnet mistenkt anoreksi

En kvinne mente seg diskriminert av et treningssenter, fordi hun ikke fikk lov å trene der før hun legger frem en bekreftelse fra lege om at dette var trygt. Bakgrunnen for dette var at treningssenteret mistenkte henne for å ha anoreksi. Kvinnen mente seg videre trakassert av en ansatt ved treningssenteret.

Likestillings- og diskrimineringsombudet kom til at treningssenteret handlet i strid med likestillingsloven § 3 og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 ved å nekte kvinnen å trene ved senteret før hun la frem bekreftelse fra sin lege på at dette var trygt. Ombudet kom også til at en uttalelse fra en personlig trener ved senteret var å anse som trakasserende etter likestillingsloven § 8a og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 6.

Ombudet oppfordret treningssenteret til å utarbeide skriftlige og objektive retningslinjer for situasjoner der de mener at det er grunn til å gripe inn overfor kunder av helsemessige årsaker.

Saksnr.: 09/2374

Lovanvendelse: likestillingsloven § 3, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4, likestillingsloven § 8a, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 6.

Dato: 08.07.2011

OMBUDETS UTTAELSE

Sakens bakgrunn

Fremstillingen av sakens bakgrunn bygger på partenes skriftlige fremstilling av denne for LDO.

A klaget den 20. november 2009 på diskriminering og trakassering fra treningssenteret Bs avdeling på C. Begrunnelsen for dette var at hun, etter å ha vært medlem ved senteret en tid (partene er ikke enig om hvor lenge, det vises til "partenes syn på saken" under), ble oppsøkt av personlig trener D.

Treneren opplyste, ifølge A, at hun har anorexia og at dette er noe som sitter i hodet, og at han foretrekker "damer med mer former".

Hun ble kalt inn til time(r) med personlig trener og fikk et treningsopplegg som hun valgte å ikke følge. B innkalte henne til et nytt møte, som hun avsto fra å delta på. Hun klaget til Bs hovedkontor, som sa at det at en person trener mye ikke i seg selv er grunn til å fryse et medlemskap.

En tid etter dette mottok A et brev fra senterlederen, der hun ble bedt om å legge frem en bekreftelse fra sin lege på at fortsatt trening var forsvarlig. Hvis en slik attest ikke ble fremlagt, ville hennes medlemskap i B bli fryst. Av Bs medlemsvilkår fremgår det at det er medlemmets eget ansvar å sikre at "egen helsetilstand ikke medfører helsemessig risiko ved deltagelse i aktivitetene på B."

Partenes syn på saken

A:

A nekter for å være anorektisk. Hun hevder at hun ble oppsøkt etter to uker, og at en treningsinstruktør ved B gav henne beskjed om at "anoreksi sitter i hodet" og at han "foretrekker kvinner med mer former", og at hun ikke trener uforholdsmessig mye (45 min kondisjon + 30 min styrke). Hun ble i etterkant av dette oppsøkt fire ganger mens hun var i gang med treningen, og hun skriver at hun ble tiltalt på en svært ufin og nedlatende måte. Flere ganger ble hun truet med at hun ville bli utestengt fra senteret.

Hun har ikke bedt om treningsveiledning, og viser til at hun etter kontrakten selv er ansvarlig for å være helsemessig skikket og at B ikke har noen skriftlige retningslinjer på å nekte personer trening. Hun hevder at en ansatt har tatt bilder av henne fra flere vinkler og at hun ble utfrust på senteret. Hun har trent jevnt i ti år og har derfor ikke behov for personlig trener. B har kommentert til henne at de står fritt til å velge sine egne medlemmer.

B:

B hevder at A først løp en time på tredemølle, så gikk hun litt på ellipse-maskinen for så å gå på en "[sykkel]-time", og at hun var svært undervektig. De har mottatt bekymringsmeldinger på henne fra andre som trener der. Hun ble oppsøkt først etter å ha trent der en periode, og fikk fire personlige treningstimer over to dager, men endret ikke sine rutiner. De mener derfor at hun kan ha vært psykisk påvirket av anoreksi, og viser til at fire andre jenter som lå i faresonen umiddelbart endret sitt treningsmønster etter en tilsvarende samtale med personlig trener.

B har en policy basert på råd fra ekspertise på området, som selskapet ikke trenger å ta inn i retningslinjene, da det gjelder få saker som behandles individuelt. De ba ikke om en legeattest, men kun en bekreftelse fra As lege om at fortsatt trening var forsvarlig. De har ikke bedt om personopplysninger. Bakgrunnen for dette er at "flere av Bs medarbeidere med høyere utdanning innenfor fagfeltet anbefaler en slik bekreftelse", da de er alvorlig bekymret for hennes helsetilstand

hvis hun fortsetter treningen i samme omfang. De har gjort det samme ved flere anledninger tidligere, og fått positive reaksjoner fra legene til de aktuelle medlemmene.

B mener de har et moralsk ansvar for å sørge for at de som trener hos dem er helsemessig skikket, og at noe annet ville vært uforsvarlig. De viser til at det i den senere tid har vært en trend at personer overdriver treningen til det sykelige, og at de har et moralsk ansvar for å hindre dette. Den personlige treneren er en av de dyktigste på området og har en betydelig kundemasse, og han har kun fått positive tilbakemeldinger. Saken er blitt diskutert i deres lederteam, og de vil i fremtiden være ekstra oppmerksomme på at henvendelser til "kunder av denne kategori" utføres av en leder ved klubben.

Bs HMS-håndbok hensyntar kun deres medarbeidere, da det er de som det skal drives HMS-tiltak overfor. Håndboken viser til forbudet på diskriminering etter arbeidsmiljøloven § 13-1. Da de ikke har hatt lignende saker tidligere, har de ikke diskutert hvorvidt de trenger retningslinjer i forholdet mellom de ansatte og kundene. De har ingen grunn til å tro at et slikt behov skulle dukke opp i fremtiden, men de vil følge eventuelle hendelser tett og iverksette tiltak hvis dette likevel skulle skje.

I etterkant av klagen fra A har B og andre aktører i bransjen, i samarbeid med ROS (Rådgivning om spiseforstyrrelser), utarbeidet en veileder på 42 sider som tar for seg alle sider ved håndteringen av saker der personer er mistenkt å ha spiseforstyrrelser. Denne veilederen er gjennomgått av B sentralt med alle ledere, og den er tilgjengelig for medarbeiderne på klubbene. Den er også en del av opplæringen for nye når de blir ansatt. Bs prosedyrer på håndteringen er slik veilederen beskriver.

Rettslig grunnlag

Ombudet bemerker at utseende ikke er et beskyttet grunnlag etter de lovene ombudet er satt til å håndheve. Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med likestillingsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 andre ledd nr. 1. Ombudet kan videre gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudslovens § 3 tredje ledd, jf. § 1 andre ledd nr. 3.

Likestillingsloven

Likestillingsloven § 3 forbyr direkte og indirekte forskjellsbehandling av kvinner og menn.

Med indirekte forskjellsbehandling menes enhver tilsynelatende kjønnsnøytral handling som faktisk virker slik at det ene kjønn stilles dårligere enn det annet.

I særlige tilfeller er indirekte forskjellsbehandling likevel tillatt dersom handlingen har et saklig formål uavhengig av kjønn, og det middel som er valgt er egnet, nødvendig og ikke uforholdsmessig inngripende i forhold til formålet.

Trakassering på bakgrunn av kjønn, og seksuell trakassering, er ikke tillatt. Slik trakassering anses som forskjellsbehandling i strid med § 3, jf. lovens § 8a. Med trakassering på bakgrunn av kjønn,

menes uønsket adferd som er knyttet til en persons kjønn og som virker eller har til formål å krenke en annens verdighet.

Dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd diskriminering, skal det legges til grunn at diskriminering har funnet sted, hvis ikke den som er ansvarlig for handlingen, unnlåtelsen eller ytringen sannsynliggjør at det likevel ikke har skjedd diskriminering, jf. likestillingsloven § 16.

En påstand om diskriminering er ikke nok til at ombudet kan konkludere med at det er ”grunn til å tro” at diskriminering er skjedd. Påstanden må støttes av andre opplysninger eller sakens omstendigheter for øvrig.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Diskriminering på bakgrunn av nedsatt funksjonsevne er forbudt, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 første ledd. Forbudet omfatter diskriminering på grunn av funksjonsevne som er nedsatt, antas å være nedsatt, har vært nedsatt eller vil kunne bli nedsatt, jf. § 4 femte ledd.

Både direkte og indirekte diskriminering er forbudt. Med indirekte diskriminering menes etter tredje ledd enhver tilsynelatende nøytral handling som fører til at personer på grunn av nedsatt funksjonsevne stilles dårligere enn andre. I særlige tilfeller er indirekte forskjellsbehandling likevel tillatt dersom handlingen er nødvendig for å oppnå et saklig formål, og det ikke anses uforholdsmessig inngripende overfor den eller dem som forskjellsbehandles.

Trakassering på grunn av nedsatt funksjonsevne er forbudt, jf. lovens § 6. Med trakassering menes handlinger, unnlåtelses eller ytringer som virker eller har til formål å virke krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende eller ydmykende.

Dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd diskriminering, skal det legges til grunn at diskriminering har funnet sted, hvis ikke den som er ansvarlig for handlingen, unnlåtelsen eller ytringen sannsynliggjør at det likevel ikke har skjedd diskriminering, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 13.

Også i dette tilfellet er en påstand om diskriminering ikke nok til at ombudet kan konkludere med at det er ”grunn til å tro” at diskriminering er skjedd. Påstanden må støttes av andre opplysninger eller sakens omstendigheter for øvrig.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om A har vært utsatt for diskriminering i strid med likestillingsloven § 3 og/eller diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4. Ombudet skal videre ta stilling til om A har vært utsatt for trakassering i strid med likestillingsloven § 8a og/eller diskriminerings- og

tilgjengelighetsloven § 6. Ombudet bemerker at vi ikke tar stilling til As påstand om at B har tatt bilder av henne uten hennes samtykke, da dette faller utenfor vårt mandat.

Det første spørsmålet ombudet må stille, er om A her er satt i en dårligere stilling ved at hun måtte legge frem legeattest på at fortsatt trening var forsvarlig. Sammenligningsgrunnlaget må her være enhver annen person som trener på B. Ifølge Anne Hellum og Kirsten Ketschers bok *Diskriminerings- og Likestillingsrett*, s. 196, skal det her "i utgangspunktet legges til grunn en objektiv målestokk. Det må legges vekt på hva som vanligvis regner som negativt". Det å bli avkrevd en legeattest må sies å være et negativt inngrep i den personlige sfæren. Dette gjelder særlig fordi dette er en attest som gjelder ens helsetilstand generelt, noe som vil gå på helt grunnleggende trekk ved en person. Ombudet finner derfor at A her er stilt i en dårligere stilling ved at hun ble bedt om å legge frem en bekreftelse fra sin lege om at det var trygt å trene. Ombudet legger også vekt på at A ble informert om at manglende fremleggelse ville føre til at hun ble ekskludert som medlem.

Bs praksis med å be sine kunder om legeattest for å sikre at treningen er forsvarlig, er i utgangspunktet kjønnsnøytral og har et kjønnsnøytralt formål. Spørsmålet blir da om praksisen kan virke indirekte diskriminerende ved at den rammer bestemte grupper hardere enn andre.

Ombudet skal vurdere om bakgrunnen for at A stilles dårligere enn andre, er at hun er en kvinne med en antatt nedsatt funksjonsevne. Saken gjelder altså handlinger og uttalelser som innebærer mulige brudd på både likestillingsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven samtidig. Ombudet legger til grunn at det er kombinasjonen av As kjønn og antatte nedsatte funksjonsevne som foranlediget den påståtte diskrimineringen av henne. Dette reiser altså spørsmål om såkalt interseksjonell diskriminering. For å synliggjøre de enkelte elementene i denne vurderingen behandles grunnlagene separat nedenfor.

Diskriminering etter likestillingsloven

Ombudet må ta stilling til om forskjellsbehandlingen av A hadde sammenheng med hennes kjønn.

Av redegjørelsen til ombudet fra klinisk ernæringsfysiolog D i B fremgår det at B har bedt fire andre "jenter i faresonen her på senteret" om legeattest. Av den fremlagte artikkelen fra Dagbladet sier E ved "treningssenterkjeden B" at "de fleste det gjelder er jenter". Ombudet bemerker at anoreksi er en sykdom som rammer flere kvinner og jenter enn menn og gutter, selv om også menn og gutter har problemer med dette.

Ut fra ovenstående mener ombudet det er grunn til å tro at A ble stilt dårligere på grunn av at hun er kvinne.

Bevisbyrden går etter dette over på B. B må da sannsynliggjøre at det likevel ikke har skjedd diskriminering, jf. likestillingsloven § 16.

B mangler skriftlige retningslinjer for i hvilke tilfeller det skal kreves legeattest av en person og for når en person eventuelt vil bli utestengt fra trening hvis vedkommende ikke fremlegger slik legeattest. Så vidt B har redegjort for til ombudet, har fire andre kvinner er blitt avkrevd tilsvarende attest tidligere. B har ikke redegjort for at de har bedt menn om dette. Dette, de siterte uttalelsene fra B over, og det faktum at det er flest kvinner og jenter som får anoreksi, medfører at det er naturlig å tro at det å kreve at kunden legger fram erklæring fra legen om at det medisinsk sett er forsvarlig at vedkommende trener, først og fremst vil ramme kvinner.

Ombudet legger etter dette til grunn at B ikke har sannsynliggjort at forskjellsbehandling ikke har funnet sted, jf. likestillingsloven § 16.

B mener imidlertid at selskapet gått frem på riktig måte i denne saken og handlet til kundens beste. Spørsmålet blir derfor om forskjellsbehandlingen kan tillates etter unntaksbestemmelsen i likestillingsloven § 3 fjerde ledd.

Er forskjellsbehandlingen lovlig etter unntaksbestemmelsen i likestillingsloven § 3 fjerde ledd?

B har argumentert for at selskapet har et moralsk ansvar for å sørge for at de som trener hos dem er helsemessig skikket, og at noe annet ville vært uforsvarlig. Derfor ble A avkrevd legeattest.

For at forskjellsbehandlingen skal anses å være lovlig må imidlertid kravet om å legge frem legeattest ha et saklig formål uavhengig av kjønn, og handlingen må være egnet, nødvendig og ikke uforholdsmessig inngripende i forhold til formålet.

Formålet er her å hindre skadevirkninger av mistenkt anoreksi. Anoreksi og andre spiseforstyrrelser er et alvorlig samfunnsproblem. Det å forhindre at helseskader av mistenkt anoreksi må derfor anses for å være et saklig formål.

Spørsmålet blir deretter om det å be om en legeattest i dette tilfellet er å anse som egnet til å nå formålet. Ombudet legger her vekt på redegjørelsen fra ROS Rådgivning, der det på s. 32 fremgår at *"personer som har hyppig frekvens av oppkast eller sulter seg har høy risiko for å ha elektrolyttubalanse (for eksempel lave kaliumverdier), og dette kan være farlig i kombinasjon med trening. ROS anbefaler derfor at senteret oppfordrer personen til å få legeattest på at han/hun kan trene."* Ut fra dette finner vi at det også er å anse som egnet til å nå formålet.

Det siste spørsmålet blir da om det i denne saken var uforholdsmessig inngripende overfor A. Som nevnt over anser ombudet det å kreve fremlagt legeattest fra en person for å være belastende for den som blir rammet. Dette krever av denne grunn en relativt klar hjemmel, enten i avtale eller i lov. Det eneste som fremgår av Bs regler og vilkår for medlemskap, er at medlemmene selv er ansvarlig for å være helsemessig skikket for å trene. B hadde heller ingen retningslinjer som beskrev når de hadde rett til å kreve en slik attest fremlagt. I dette tilfellet er det også uenighet om hvor mye A har trent, noe som også tilsier at en slik forespørsel burde vært basert på objektive og skriftlige retningslinjer. Mangelen

på slike, samt at A ville kunne bli ekskludert dersom hun ikke imøtekom Bs krav, gjør at ombudet finner det uforholdsmessig inngripende overfor A å kreve fremlagt legeattest i denne saken.

Ombudet er derfor kommet til at forskjellsbehandlingen var ulovlig.

Når det gjelder eksklusjon vil ombudet bemerke at andre, mindre inngripende tiltak er bedre egnet til å håndtere eventuelle spiseforstyrrelser sett fra et treningssenters side. Disse tiltakene er beskrevet i veilederen fra ROS Rådgivning, som B etter det opplyste nå følger. Eksempelvis kan vedkommende henvises til en organisasjon for hjelp. I veilederen for spiseforstyrrelser i treningssenterbransjen, s. 32 fremgår følgende: *"eksklusjon fra treningssenteret løser ingenting... det er bare å skyve problemene foran seg, fordi vedkommende trolig vil finne et annet senter å trene på. Alternativt vil personen trene alene ute. Fordelen ved å la personen trene ved senteret er at han/hun kan få en faglig oppfølging på det treningsspesifikke".*

Trakassering etter likestillingsloven

Ombudet må så vurdere As påstand om at hun er blitt trakassert på B, avd. C, ved uttalelser fra personlig trener D. I dette tilfellet er den eventuelle trakasserende uttalelsen Ds uttalelse om at han personlig liker kvinner med "litt mer former". Verken D selv eller B har i sine redegjørelser avvist at en slik uttalelse har falt, til tross for at den er blitt spesifisert både i LDOs brev til B av 24.04.2010 og As kommentarer til Bs redegjørelse, jf. hennes e-post til LDO av 06. juni 2010, som ble videresendt til B 08.06.2010. Ombudet mener dette hadde vært naturlig hvis D ikke hadde ytret dette. Ombudet finner det derfor sannsynliggjort at en slik uttalelse virkelig har falt.

Spørsmålet blir deretter om uttalelsen er trakasserende, jf. likestillingslovens § 8a. I ot.prp nr. 35 for 2004-2005 s. 38 fremgår det at den trakasserende adferden ikke trenger være gjentatt eller vedvarende, og at et enkelt tilfelle av uønsket adferd vil kunne defineres som trakassering etter loven. Det er ikke enhver plagsom handling som omfattes av begrepet. Relasjonen og maktforholdet mellom partene kan ha betydning for om adferden er trakasserende eller ikke. I engangstilfeller vil der imidlertid kreves mer av handlingen for at den skal kunne anses som trakassering, jf. samme proposisjon s. 85. På s. 86 fremgår det at forbudet mot trakassering også rammer utilsiktet trakassering og at den enkelte persons oppfatning av uttalelsen eller handlingen vil være sentral. En personlig trener på et treningssenter utstråler autoritet og vil kunne stå i et 'maktforhold' vis-à-vis de som trener. Uttalelsen er dessuten av en relativt personlig art og fremstår som irrelevant i forhold til As treningsmønster. Det er videre viktig å motarbeide fokus på kropp og utseende, særlig i en setting som et treningsstudio. A selv anså også uttalelsen støtende.

Etter dette finner ombudet uttalelsen trakasserende. Den viser eksplisitt til kvinners kropp noe som medfører at den ikke ville blitt sagt til en mann. Ombudet mener derfor at uttalelsen er i strid med likestillingsloven § 8a.

Ombudet bemerker for ordens skyld at forbudet mot seksuell trakassering håndheves av domstolene, jf. likestillingsloven § 8a femte ledd. Ombudet går derfor ikke nærmere inn på om uttalelsen bryter forbudet mot seksuelt krenkende uttalelser.

Diskriminering etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Spørsmålet blir etter dette om A også er diskriminert etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Bakgrunnen for dette er at grunnen til at B krevde at hun la frem en bekreftelse fra sin lege, var at de trodde at hun hadde anoreksi. I forarbeidene til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, ot.prp. nr. 44 for 2007-2008, s.92, viser departementet til at "noen forhold ved utseende faller inn under diskrimineringsgrunnlaget". Anoreksi er i Store Norske Leksikon definert som en "psykisk lidelse". B skriver også selv at de ser en "uheldig utvikling i ... vår bransje hvor mye trening og ekstremt fokus på sunt kosthold hos enkelte medfører en sykelig tilstand...". Etter dette finner LDO at anoreksi er å anse som en funksjonsnedsettelse i lovens forstand.

Ombudet viser til at det ikke er nødvendig at A rent faktisk har anoreksi for at diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 kommer til anvendelse. Det er tilstrekkelig at B tror at hun har det. Diskriminering er forbudt også når den bunner i en funksjonsevne som "antas å være nedsatt", jf. lovens § 4 femte ledd.

Ombudet har ovenfor konkludert med at kravet om fremleggelse av legeattest og påfølgende eksklusjon stilte A dårligere enn andre som trener ved B. Vurderingen blir den samme etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 annet ledd. Om denne forskjellsbehandlingen kunne tenkes tillatt etter unntaksbestemmelsen i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 fjerde ledd, så blir også det en tilsvarende vurdering og konklusjon som etter likestillingsloven § 3 fjerde ledd.

Ombudet finner derfor at B har brutt diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4.

Trakassering etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Trakassering grunnet nedsatt funksjonsevne er forbudt, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 6. Ombudet mener at uttalelsen fra D om at han "foretrekker kvinner med litt mer former" også går på et sentralt trekk ved den nedsatte funksjonsevnen (anoreksi), det vil si det at personen er tynn. I forarbeidene til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven står følgende, ot.prp. nr. 44 for 2007-2008 s. 112-113:

"Det skal ikke være nødvendig å påvise trakasserende hensikt eller motiv, det er tilstrekkelig å vise at atferden virket trakasserende. Ved vurderingen av om atferden virket trakasserende, foreslår departementet at det må tas utgangspunkt i den fornærmedes subjektive opplevelse av atferden. Departementet viser til at det må være et grunnkrav at den trakasserte opplever atferden som uønsket. Videre innebærer kravet om krenkende virkning at det må dreie seg om en negativ opplevelse av en viss styrke og alvorlighetsgrad...".

Ombudet viser til vurderingen over, herunder As oppfatning av den, og finner at uttalelsen må anses diskriminerende også i henhold til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 6.

Konklusjon

B, avd. C har handlet i strid med forbudet mot indirekte diskriminering etter likestillingsloven § 3 tredje ledd og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 tredje ledd.

B, avd. C har videre handlet i strid med forbudet mot trakassering etter likestillingsloven § 8a og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 6.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har ikke kompetanse til å ilegge erstatnings- og/eller oppreisningsansvar. Spørsmål om erstatning og/eller oppreisning avgjøres av domstolene, jf. likestillingsloven § 9, jf. § 17.

Ombudet vil likevel oppfordre partene til å komme frem til en minnelig løsning i saken. Vi ber om tilbakemelding innen 8. august 2011 om hvordan B foreslår å løse saken, dersom de ikke velger å bringe saken inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda.

Ombudet ser at det i dag er blitt utarbeidet en veileder for spiseforstyrrelser i treningssenterbransjen, og at denne blir distribuert til de ansatte. Ombudet vil likevel oppfordre B til å utarbeide egne, skriftlige retningslinjer for situasjoner der B mener at det er grunn til å gripe inn overfor kunder av helsemessige årsaker. Retningslinjene bør i den grad det er mulig utformes slik at objektive holdepunkter, så som for eksempel målt treningsmengde m.v., ligger til grunn når B beslutter nærmere oppfølging av kunden, slik at man unngår en praksis der spesielle grupper får dårligere behandling enn andre. Retningslinjene bør være en del av medlemsavtalen og bør gjøres kjent både for de ansatte og de som trener.

Oslo, 08.07.2011

Sunniva Ørstavik
likestillings- og diskrimineringsombud